

heber forekommer Sagen mig at være af en saadan Bessaffenhed, at den ikke burde bringes til Udførelse, uden at Rigsdagen havde havt Leilighed til at høre sig om den; men, som sagt, Loven gaaer kun ud paa at give en Bemærkning, og jeg troer, at vor hele administrative Praxis giver tilstrækkelig Garanti for, at, om ogsaa Hestene undertiden løbe løbsk, er Regjeringen ikke skyldigt tilbøjelig dertil; Sagen vil derfor ganske vist blive behandlet med al mulig Forsigtighed og Omhu.

Formanden: Rigsdagsmanden for Svendborg Amts 6te Valgfreds har Ordet.

Jessen: Efter hvad der er hørt af den høitærede Indenrigsminister og de to foregaaende Talere, skal jeg frasælde Ordet.

N. P. Hansen: Jeg skal kun tillade mig at gjøre den Bemærkning til hvad der blev udtalt af den ærede kjøbenhavnske Rigsdagsmand her bagved (Wille), at den Engstelse, som har tilkjendegivet sig her, ikke forekommer mig at være saa ganske ubegrundet, thi med Hensyn til det Exempel, hvortil der blev henviist, nemlig at disse Locomotiver i længere Tid havde været anvendte i et andet Land, da antager jeg, at Forholdet der er noget anderledes; der er det maaskee mere tilvante Heste, deels Fragtbeste og deels Lurushest, som ere bedre tilkjørte, end Tilfældet vil være med Hestene her paa de almindelige Landeveie, hvad enten det saa er i Sylland eller i Sjælland. Jeg omtaler ikke dette, for derved at modsætte mig Loven, thi jeg antager, at naar dette Befordringsmiddel kommer til Anvendelse, vil der blive givet de Bedkommende en Ansirux, hvorefter de have at rette sig, for at forebygge saadanne Fare, som muligvis kunne berygtes deraf; jeg stemmer, som sagt, for Loven under den nævnte Forudsætning; thi hvis der ikke skulde blive nogen hderligere Betryggelse i denne Retning, end Lovforslaget indeholder, saa frygter jeg for, at idetmindste de første Forsøg ville blive dyre kjøbte.

Gad: Ja, ogsaa jeg er enig med den ærede Rigsdagsmand for Kjøbenhavns 5te Valg-

freds (Wille) og flere foregaaende Talere i, at man paa ingen Maade skal flyde bort fra sig, at vore Communicationsmidler ogsaa paa denne Maade kunne erholde en betydelig Udvikling og Forbedring. Jeg troer ogsaa, at den Frygt, man har hært for, at disse Befordringsmidler kunde være andre Veisfærende til Hinder og Fare, er overdreven, skjøndt jeg dog er enig i, at der ligger Noget til Grund for denne Frygt. Det Æneste, der saaledes kunde synes at vække Betænkelighed ved dette Lovforslag, det er Eneretten. Nu ligger det, hvad Sporveie angaaer, ganske i Sagens Natur, at naar en enkelt Privatmand anlægger en saadan Vej, saa bør han ogsaa have Eneret til at benytte den, thi i modsat Fald vilde man jo tillade Andre, Alle og Enhver, at slide hans Capital op. Derimod forekommer det mig rigtignok, at Spørgsmaalet er en heel Deel mere tvivlsomt i det Tilfælde, som er omhandlet i § 2. Det er bemærket af den ærede Rigsdagsmand for Kjøbenhavns 5te Valgfreds (Wille), at man ikke skulde tage Hensyn til, om det overhovedet kunde betale sig for en enkelt Mand at gjøre slike Forsøg, det maatte være hans egen Sag; men man vil maaskee sige: Ja, men ikke desto mindre er Forholdet saa nyt, at man kan være aldeles overbeviist om, at Ingen vil begynde derpaa, naar han ikke faaer Eneret; saa vil jeg, med Hensyn til den Private, give det Svar, at det maa blive hans Sag, om han vil løbe den Risiko eller ikke; hvad derimod det Offentlige angaaer, da maa vi sætte mod hinanden: om den Ulempe, som en saadan Eneret medfører, tilstrækkeligt opveies af den Nytte, som man overhovedet kan have af, at dette nye Befordringsmiddel kommer i Gang, og i saa Henseende maa jeg tilstaae, at jeg i Ziebliffet har nogen Tvivl. Det er jo nemlig et Befordringsmiddel, der i Grunden først er i Udvikling, og som, hvad ogsaa blev udtalt af Rigsdagsmanden for Kjøbenhavns 5te Valgfreds, efter al Rimelighed i de nærmeste Aar vil modtage betydelige Forbedringer; det forekommer mig derfor, at man ved at give Eneret ligesaa vel kan virke skadeligt som gavnligt for det Offentlige, idet man derved i den Tid, for hvilken Eneretten er givet, udelukker Andre fra at benytte Forbedringer, ved at sætte Locomo-